

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

UN TRIMESTRE
Dins Espanya: una pesseta.
Fora d'Espanya: dues pessetes.

ADMINISTRACIÓ:

St. Bernat, 5, Pral. 2.^a
CIUTAT DE MALLORCA

Administrador: Juan Riuort.

LA AURORA

A ON LA VENEN?

A Manacor: Ca-mestre Antoni Fio Ferrer, 5.

A Palma: Taller d'encuadernacions d'En Francesc Ferrer, Sta. Eulària, 25.—Llibreria de N. Ernest Frau, Brossa.

Surt cada dissapte per donar ventim i altres herbes an es qui s'ho guany

¡Ah gran mentider!

¡Escoltau una mica!

S'Obreretxo Balear no's fa conciencia de falta a sa veritat de sa manera més desenfreida. Diu que noltros mos ocupam tant d'ell que devegades li dedicam tota LA AURORA. Això és una solemne mentida. Que diga s'Obreretxo quant és que hem fet això! Si devegades li dedicam algunes columnes, és perquè creim que convé p'és bé de sa causa santa que defensam. Ell per donar-se to, diu que es nostros atacs li són un reclam. No hu deuen esser gaire, perquè fa devers cinc anys que li donam ventim; i, en lloc d'augmentar de subscriptors ni de tamau, és tornat petit i, per sostenir-se, ha hagut d'implorar publicament s'adjutori des seus, queixant-se amargament de que no n'hi donassen.

Diu també es gran mentiderando que no som estats capaços de demostrar li s'existencia del Cel, del Purgatori ni de l'Infern. Bé saben es nostros lectors que, si no li hem demostrada tal existencia, és que s'Obreretxo no mos ha volgut dir si creia en Deu o no, en tot lo qual ha demostrat que ell no va de discutir, sino d'embuiar fil i blasfemar, fent befa de ses coses més santes come bon missatge d'En Barrufet.

Que mos diga s'Obreretxo què és lo que creu i lo que no creu en materia de Relligió, i llavò noltros sabrem per on li hem de pegar, per on li hem de pendre es demble.

El Cel, el Purgatori i l'Infern és scl's una part de sa Doctrina Catòlica; són tres dogmes íntimament entre-baulats amb sos altres dogmes catòlics, que, si en toquen un, toquen ets altres, i cada un d'ells es consecuencia d'altres. Aquells tres dogmes són consecuencia de s'existencia de Deu i de s'immortalidad de s'ànima humana.

Just sa contemplació del mon ja converç de s'existencia de Deu. Quant un veu una cadira, tot d'una dedueix que hi ha hagut un fuster que l'ha fet; quant un veu un rellotge, tot d'una dedueix que hi ha hagut un rellotger que l'ha fet; quant un veu un llibre escrit, tot d'una dedueix que hi ha hagut un escriptor que ha tradassades aquelles lletres. Per lo mateix, quant un veu el mon, tot d'una dedueix que hi ha hagut qualcú que l'ha fet, i que no pot esser estat un qalsevol; perquè, si ses obres desempenyen es mestre, si ses obres demostren es franc, es poder, sa sabiduria des qui les ha fetes, ¿que ha de demostrar el mon, que és tan gran, que un no li veu fi ni cap d'allà? Figura la terra si és grossa. I ¿que compon la terra? comparada amb sos milions i milions d'estels, sa major part d'ells més grossos cada un d'ells que no sa terra. I tots tenen ses seues lleis, constitució, propietats i qualitats peculiars i característiques, i segons elles fan ses seues obres. I ¿què en direm de sa terra, tan grossa, que s'aguanta a l'aire, tan feixuga com ha d'esser? I ¿qui és capaç de contar tots es sers que componen sa terra? es minerals, es sòlids, es líquids, es fluïds, ses plantes, ets arbres, es peixos, ets aucells, ets animals, desde s'infusori, desde es qui no se veuen a simple vista de petits que són, fins a sa balena i es molar, rei de ses aigos? I tots aqueis milions de milions de sers tenen també tots ses seues propietats peculiars i característiques, segons ses quals tots fan ses

seues obres i despleguen sa seua activitat. Tots aqueis milions de milions de sers, uns materials, ets altres immaterials o espirituals, ¿com no han de suposar un Criador? un que formà es principi i sa llevor de tots i que los retgeix i comanda, los fa comensar, los conserva i los fa acabar quant vol. Sí, el mon suposa un Criador, i Criador de tot, que hu hagué de treure tot des no res; perquè, si suposam que hu va fer d'una materia preexistent, hem d'anar a veure aquella materia d'on sortia? qui l'havia feta? ¿Pot esser increada sa materia? En via neguna; sa materia es finita de sí mateixa, és imperfecta; si no li vé sa forsa de defora, no és bona per fer res, ni's pot moure ni desplegar cap activitat. I sa forsa li ha de venir de d-fora, no pot sortir de sa materia mateixa, per allò de que negú pot donar allò que no té. Per lo mateix el mon suposa un Criador, que el formà de no res, que el va treure des no-res i que el conserva existent perquè vol, i que, si volia, el tornaria tirar dins es no-res. Per treure el mon des no-res, per crear-lo i formar-lo compost de tants de milions de milions de sers, tots tan admirables i meravellosos per sa seua constitució, propietats i qualitats i radi d'acció, se necessita un poder infinit, una sabiduria infinita. Un ser així ha d'esser etern, immens, infinit, perquè negú li ha d'haver pogut posar fites ni li ni llevar-li res ni limitar-lo. Per lo mateix ha de tenir totes ses perfeccions i excel·lencies imaginables; ha d'esser infinitament bo, infinitament just, infinitament sant. Així com ha posades lleis an es sers materials, que les observen rigurosament, cegament, n'ha d'haver posades an es sers immaterials, an es sers espirituals, que's retgeixen per sa llum de s'enteniment i per s'energia de sa voluntat, ses lleis d'obrar es bé i evitar es mal, això és, fer en tot i per tot sa voluntat de Deu. I an es qui la fan, an es qui obren es bé, es natural que los premii; i an es qui obren es mal, es natural que los castigui.

Ara bé, demunt la terra moltes vegades es bons van de redolons, són perseguits injustament, no les donen es premi que se mereixen; mentres que es dolents ben sovint triumpfen, van demunt fuia, campen polient, no se'n duen es càstic que's mereixen.— Existeix es mal demunt la terra fent guerra an es bé. Es mal no el pot haver fet Deu, Bondat infinita. Es mal és una deficiencia des bé, és una privació de bé, és una cosa negativa. No pot venir de Deu. Ve d'un altre vent; és inferior a Deu, i Deu no l'ha volgut esveir a l'acte, sino que l'aprofita per treure'n bé, per fer-ne brollar mil virtuts i obres bones; i, quant n'haja tret tot es bé possible, llavò el capturarà, li tairà ses comes, el tancarà dins es pou de s'abisme, reinant per tot sa justícia, sa virtut, sa veritat d'una manera victoriosa, i incontrastable.— S'home té una tendencia irresistible a a s'immortalidad, sent unes ganas infinites d'arribar a sa felicitat absoluta. Aquix desig li és innat, le hi ha posat d'ns es cor s'autor de sa naturalesa, Deu; i no le hi posà just per turmentar s'home amb tal desig, sino per satisfer-le-hi d'un vent o alt e, si no an aqueix món, a un altre món. Tot això demostra que hi ha d'haver una altra vida, no curta com aquesta, sino sensa fi, a on es bons han de rebre es premi de ses seues bones obres, i es dolents

han de rebre es càstic de ses seues obres mal fetes, a on s'home ha de veure assasciat es seu desig de felicitat absoluta, que, per esser-ho, ha d'esser eterna, i s'home l'ha de porer conseguir duguent una vida bona, ordenada, justa, conforme a la sana raó, aqueix llumet que duim tots dins sa nostra conciencia, que mos guia sempre a través de totes ses nostres situacions, si li tenim esment, si no l'apagam amb so buf de ses nostres passions.

I vetaquí el Cel, sa paga eterna a l'altre món p'és qui huran obrat es bé fins a la fi; vetaquí l'Infern, etern també i a l'altre món, p'és qui no huran obrat es bé, p'és qui huran obrat es mal.

I ¿el Purgatori? El Purgatori no ha d'esser etern, sino just temporal. Deu perdona es pecador que se penet de cor des seus pecats, i li barata sa pena eterna que mereixien aquells pecats, amb una pena temporal, que es penitent ha de passar an aquest món o a l'altre. Quant es penitent passa tot allò an aqueix món, ja no s'atura an el Purgatori; en morir-se, se'n va cap dret an el cel. Si se mor i no ha pagat tot allò, s'ha d'aturar an el Purgatori a pagar-ho; fins que hu haja pagat de tot, no pot entrar an el Cel.

Tot això que acabam de dir resumint, és una cosa tan posada amb raó, tan evident, que salta tant a la vista, que hu han cregut tots es pobles de la terra de tots es sigles. Poran es pobles esser-se equivocats en so concepte de Deu, en so concepte del Cel, del Purgatori i de l'Infern, per efecte de sa miseria humana; en lo que no se són equivocats mai, és en creure que hi ha Deu i que hi ha una altra vida, además d'aquesta i que hi ha un lloc per per premiar es bons i un lloc per castigar es dolents.

I aquí està sa barbatxaria des quatre tarabanes que's diuen socialistes, que fan befa de Deu, del Cel, del Purgatori i de l'Infern, amb lo que demostren que no tenen cap ni centener ni saben que's matgenquen, i que no són més que una aberració, una monstruosidad de sa naturalesa, que lo que mereixen és una betcollada que los fassa pegar de bec.

Hem indicats, demunt demunt, es dogmes de s'existencia de Deu, de s'immortalidad de s'ànima humana, de s'altra vida, del Cel, del Purgatori i de l'Infern. Ara veurem que hi dirà s'Obreretxo, si serà capaç d'impugnar-ne cap amb raons sòlides, no amb bajanades, dois ni arrieses. ¡Bo està s'emballit per intentar tal impugnació!

¡Quina gent!

Aqueis aliats són de lo més célebre que es passeig. Ells pretenen tenir s'exclusiva de sa intel·ligencia, des sebre, de sa cultura. An es seu dir, es qui no són d'ells, es germanòfils, no són més que quatre seuvatges, barbatxos, ignorants, babaluets. Ells diuen que formen s'intel·lectualidad espanyola; de manera que es qui no som aliadòfils, ja no porem esser intel·lectuals, som uns cap-closos, que no sabem que mos matgencam. I ¿que hi ha que fer? Mesos enrera, un escabotell d'aqueis intel·lectuals s'es-

quixaren a París per visitar ets intel·lectuals d'allà i estrènyer amb elles es vincles de s'intel·lectualidad.

Parlant-ne es corresponsal que *El Imparcial* de Madrid té a París, escrigué dia 1 de novembre que uns quants d'aqueis intel·lectuals assistiren a sa sessió que es *Gran Orient* masònic de França celebrà en honor d'ells. Es molt natural que entre aqueis intel·lectuals n'hi haja molts de masons. *Gento con gento i el Dimoni con su parento!*

Això de dir que s'intel·lectualidad espanyola s'inclina a favor d'ets aliats és una mentida com unes cases, ja que és tot lo contrari: sa majoria d'ets intel·lectuals espanyols són ubertament germanòfils. Això ho sab totírom.

Es Consul Espanyol a Jerusalem

Es comte de Bellobar, Cònsul per Espanya a Jerusalem, ha feta molta de veta: conseguí d'es Gran Visir que es turcs respectassen tots ets establiments catòlics de Terra Santa i tornassen a obrir-se ets establiments francesos o lo manco en sortissen ses autoritats i militars que se'n eren emparats. Es Govern turc prometé igualment per cara des Cònsul espanyol perllongar s'embarg de s'edifici que sa Delegació Apostòlica ocupa a Beyrouth. Es mateix Cònsul ha intervingut en sa treta de Comunitats relligioses d'ets edificis que ocupaven, fent-los dit Cònsul molts bons servicis.

Que hu sentiu, anti-clericals?

El Bisbe de Salamanca, Rdm. Sr. D. Julià de Diego i Alcolea, ha donades dos mil pessetes per fer devallar de preu es pa an aquella ciutat, en benefici des pobres.

¿Creis que n'ha dit un mot sa prensa que se diu defensora de sa classe obrera, sa prensa socialista? ¿N'ha dit res s'Obreretxo Balear? Ses derrerres! Se'n guarden com de caure es missatges d'En Barrufet de donar cap noticia de ses obres bones que fassa cap Bisbe, capellà, frarè ni monja a favor des pobres. ¡Quins farsants que són tots es periòdics anti-clericals, per demati que s'aixequin.

¡Quin raig de messions!

Ja sabeu que a Nort-Amèrica hi ha gué s'altra diassa eleccions de President de sa República i que hi triumpfà Mr. Wilson, amb tant de sentiment d'ets aliats. Iddò, abans de fer-se ses eleccions uns deien que guanyaria Mr. Wilson i altres que guanyaria Mr. Hughes, i uns posaven mesions per un i altres per s'altre. Fet s'escrutini de s'elecció, resultà elegit Mr. Wilson, i llavò se sabé qui havia guanyades i qui havia perdudes ses mesions. ¿Sabeu que pugen ses messions posades? Iddò pugen de deu a quinze milions de dollars ¡de cinquanta a setanta cinc milions de pessetes! ¡Veïes si hu paga!

Treuen comptes i fan bè

Ss veu que comensen a treure'n es francesos sobre tot referent an es transports i an es queviures. *Le Matin* de París diu que, privant-se de menjar carn un dia sa setmana, estalviarien deu milions de francs cada mes. *Le Journal* assegura que una de ses fàbriques d'electricitat més importants de París dia 12 de novembre hagué de tancar per falta de carbó. Han constituït un *Conseil d'Economia* compost de 60 persones, que malavetjaràn ginyar la gent a estalviar tot quant se puga en sa vida ordinària; també estudiarà aqueix *Conseil* sa questió des carbó, vestits i transports privats. Tot això prova que es francesos ja comensen a veure es frare derrera sa porta; i an aqueix frare no tenen tan bo de fer treure'l de França com tengueren bo de fer treure ets altres frares, que eren més inofensius.

«Amistad hispano-germana»

Aquest és el títol d'un llibre que acaba de sortir, ben garrut i ben aixarmat d'enquadrernació, de paper, de caràcters de lletra. El mos han enviat no sabem qui. Sia el qui sia, n'hi donam mil gracies. I ¿què és això d'«amistad hispano-germana»? Es que, així com ets *aliadofils* volgueren suposar que dins Espanya no hi havia a favor d'Alemania més que quatre ignorants, quatre papalomeos, quatre babaluetes que ni se sabien tomar es moc, i que tota sa gent il·lustrada, *intel·lectual*, eren francòfils o anglòfils, —ets amics d'Alemania, per demostrar que això no era ver, comensaren a cercar firmes d'hom osde carrera: missers, metges, arquitectes, enginyers, catedràtics d'Institut i d'Universitat i d'Escoles Especials, periodistes, comerciants, fabricants, estudiants, banquers, capellans, empleiats de s'Estat, industrials, pintors, escultors, músics, etc. etc. etc. — i me replegaren una sens fi de firmes, que han publicades ara, especificant sa doblació d'on són i s'ofici de cada un, i han omplert tot aqueix llibre, que no cregueu que sia gens mengo: basta dir que té 267 planes de 236 X 170 mil·límetres, de lletra atepida i a dues columnes cada plana, i cada columna per terme mig du 40 noms, això és, 80 noms per plana. De ses 267 planes n'hem de llevar vuit que n'hi ha de portada i pròleg des famòs dramaturg (fedor de drames o comedies) D. Jacinto Benavente; queden per lo mateix 259 planes de noms, que multiplicades per 80 que són els noms que du cada plana, resulten vint mil set centes persones de qui fa fer, amigues d'Alemania, que treuen cara per Alemania dins Espanya. Ah idò?

I hem de tenir en compte que dins aqueix llibre no hi ha encara ni d'un bon tros tots ets qui senten simpatia per Alemania, tots els qui voldrien que Alemania guanyàs. N'hi ha moltíssims més que no figuren dins aqueix llibre perque ocupen càrrecs públics elevats i això los duria conflictes per lo quant ets *aliats* són una gent tant taliquina, que se vengen tot quant poren, sense mirament ni consciència. I noltros en porem dir la prima. ¡Ah si noltros deïem tot lo que hem hagut de passar d'ets *aliats* perque LA AURORA no ha volgut fer sa causa d'ells! Es estat ferrest de tot; però no en són sortits amb la seua aquelles males ànimes, que mos volfen passar a ses mines des sofre. Així com som noltros, són estats molts d'altres que l'han correguda fort p'es gravíssim pecat de no esser aliadofils.

De manera que aqueix llibre d'ets amics d'Alemania dins Espanya no és complet ni d'un bon tros; n'hi ha quatre o cinc o deu o vint ve-

gades més d'amics d'Alemania que no hi figuren. ¿Qui no hu sab que s'immensa majoria des mallorquins son germanòfils? Idò dins aqueix llibre cas, no n'hi figuren de mallorquins; des pobles no n'hi figura casi cap, i de la Ciutat just n'hi ha **trecentos coranta vuit**, això sí, casi tots són gent distingida i de qui hi ha dalt. Que consti que noltros no hi figuram, i mos sembla que no som gaire sospitosos. A tots es qui hi figuren, los enviam s'enhonorabona més coral, tant an es de fora Mallorca com an es mallorquins.

Vaja! aqueix llibre resulta un magnífic tapa-morros p'ets aliadofils que juren i perjuren que sa gent il·lustrada d'Espanya són d'ells, partidaris de França i d'Inglaterra i contraris d'Alemania i d'Austria. ¡Quins mentiders, Senyor!

Funeral de l'Emperador d'Austria

El Sr. Cònsul d'Austria a Mallorca feu fer dia 5 un gran funeral a la Seu en sufragi de s'ànima de l'Emperador mort d'Austria, En Francesc Jusep, al cel sia. Hi assistiren es Governador Civil, Representacions de la Diputació Provincial, de l'Ajuntament, del *Crédit Balear*, de l'*Isleña Marítima*, del Capità General, el General Governador, un estol de Majors i Oficials de les diferents armes, el Sr. Cònsul d'Austria que presidia amb el Sr. Cònsul d'Alemania, ets Cònsuls de l'Ecuador, del Paraguai, de Dinamarca; els Grans Creus Srs. Riús, Aguiló i Coll; Representants de la Noblesa, Srs. Rosinyol de Sagrada i Gual de Torrella. Comissions del Claustre de Professors de l'Escola Oficial de Comerç i de l'Escola d'Arts i Indústries, Representacions de diferents Associacions Religioses i molta d'altra gent. Reberen es dol a la Seu mateix es Cònsuls d'Austria i Alemania, passant per davant ells, dient-los: *al cel lo vegem!* l'Il·lm. Capítol de Canonges, Beneficiats i Acullits de la Seu i tots es altres assistents.

Bé ha fet el Sr. Cònsul d'Austria de dedicar un Ofici Funeral en sufragi de l'Emperador Francesc Jusep! Així hn fan es catòlics! ¡Al cel lo vegem! Amèn

Ses assignacions des Clero rural

Ses assignacions que s'Estat dona an es Clero parroquial son ses mateixes de quant feren es Concordat l'any 1851, i llavó ja eren baixes; veïes que han de fer ara que tot ha pujat tant i tant. ¿Quins sous no han pujat de l'any 1851 encà? Idò es des Clero no han pujat. Es tan evident s'injusticia d'això que fins es mateixos liberals mil vegades han promés que millorarien sa situació des Clero parroquial. Ara hi ha haguts diputats conservadors, carlistes i integristes que dins ses Corts han demanat que se duga a terme aqueix augment d'assignació des Clero, fent-hi discursos ben llempants i contundents, parlant a favor d'això, En Maura, En La Cierva, En Cambó, tots amb gran eloquència. Molts de Diputats de sa Majoria eren favorables a que se concedís tal augment; pero es Comte de Romanones sortí dient que primer havia de tractar això amb la Santa Seu, i no deixà en llibertat es seus Diputats per volar segons sa consciència d'ells, i n'hi hagué que fogiren des Congrès per no haver de votar contra es Clero. Se votà sa cosa, i hi hagué 125 vots contra s'augment d'assignació an es Clero parroquial i 92 a favor de tal augment. Votaren en contra es republicans de diferents pelatges i es reformistes. En Romanones donà paraula que tractarà amb la Santa Seu

i que tal volta dia 31 de desembre ja hu tendrà arretglat. Amèn que sia així.

No hi ha que oblidar que tot quant s'Estat dona an es Clero, no es més que una petita part d'ets interessos des bens de l'Esglesia de que s'Estat s'apoderà. Per lo mateix s'Estat no dona res a l'Esglesia; només l'indemnisca en part de lo que li va pendre. Sa dotació de l'Esglesia per part de s'Estat és una càrrega de justícia, es un deute de s'Estat.

Lo endemà d'esser succeït tot això dins el Congrès dia 13, demanà l'Eminentíssim Sr. Cardenal Arquebisbe de Toledo dins es Senat an es Govern si volia atendre a ses necessitats des Clero parroquial, posant que es Rectors que tenga més poca assignació, tenga mil pessetes cada any; i es Comte de Romanones digué que si i que dins es Presupost de 1917 ja se consignarà tal cantitat, previ acort amb la Santa Seu. Beníssim! ¡L'enhonorabona més coral, Sr Comte de Romanones! ¡Que mos agradari de molt porer-n'hi donar moltes de enhonorabones així an el Sr. Comte! ¡Amèn!

Ets Imperis Centrals ofereixen sa pau

Dia 12 Alemanya amb ses Potencies que van amb ella (Austria, Turquia i Bulgaria) entregà a Berlin an ets Embaixadors d'Espanya, Estats Units i Suïssa una nota per ses Potencies *aliades* oferint-los sa pau, i el Kaiser i l'Emperador d'Austria ho han fet a sebre an es seus exèrcits respectius. Es Canciller d'Alemania ha explicat davant ses Corts de l'Imperi (Reichstag) com és que Alemàdia, considerant-se victoriosa, ofereix sa pau an es seus contraris: e'hu fa per consciència, per Deu, per s'humanitat, per bé de tothom. Si es seus contraris no van de fer ses paus, Alemanya i ses nacions que la segueixen seguiràn lluitant fins a conseguir sa victòria que consideren segura.

Fixau-vos-hi bé: Alemanya no demana sa pau: just la proposa.

Ara veurem qui és qui vol guerra: si Alemanya o ets *aliats*.

S'Estat de Xina

A la fi s'és acabada sa guerra civil de Koang-tong. Ara llicencien ses tropes de tal guerra i hauràn de pagar lo que ha costat, que se considera seràn devers trenta milions de pessetes. Sa por ara és que no se'n moga una altra de guerra civil entre ses provincies del sur, que les se duen ferm amb ses del nord; es generals d'una i altra banda tots volen esser es gallets per porer-ne fer de ses seues. Es Parlament de Pekin no dona gaire senyals de vida per lo quant sa nació no en fa gaire cas, ja que es qui duen ses esquelles són es Generals. Ara diuen que es Parlament fa una nova Constitució i que hi ha hagudes unes quantes sessions sobre sa questió religiosa, sense que se sàpiga es resultat. Ja hu veurem que serà en esser cuït, si Deu ho vol i som vius!

Es Murterar del Rei de França

Això era un Patró que tenia tres fies que nomien Bet sa major, Paula sa segona, Catalineta sa derrera, que era sa

1 La'm contaren l'Excma. Sra. Marquesa de Montoliu, filla del Comte d'Ayamans, anterior a l'actual i per lo mateix mallorquina, madò Francina Camps de Puigpunyent i el sen Juan Planol de So'n Carrió, tots tres morts, al cel sien ells. Amèn.

més galanxona, sa més aguda, sa més bona al·lota.

Aquell Patró tirava molt a França, i un dia que havia de saupar àncores cap allà, mentres se despedia de ses fies, los enfloca:

—Veiam que voleu que vos duga de França?

—Un aspi d'or i un fuset d'or! diu Na Bet.

—Una filoeta d'or i unes debanadorettes d'or! diu Na Paula

Com Na Catalineta no badava boca, son pare li demana:

—Bono ¿i què vols tu de França?

—Que vui? diu ella. Que torneu sa i bo i que Deu vos guart de perill!

—Ja m'agrada, diu son pare, aquesta sortida teua; però vui que ademés me comans qualque altra cosa de França.

Na Catalineta, per sortir d'aquells emblavins, a la fi diu:

—Res, me poreu dur un *brot de murta florida des Murterar del Rei de França*.

—Ja el te duré! diu es Patró.

I s'embarca cap a França, e-hi arriba, ven a bones aigos sa barcada, càrrega de bones merques, compra s'aspi i es fuset d'or per Na Bet i sa filoeta i ses debanadorettes d'or per Na Paula; però no pensa en so *brot de murta florida des Murterar del Rei de França* per Na Catalineta.

Com se pòsa dins sa barca i dona orde de partir, sa barca no se movia ni se bategava, per més que es mariners cuidaven a estellarse per fer-la partir.

—Al·lots! diu a-les-hores es Patró, atura una mica. Aquí hi ha d'haver cosa, quant sa barca no vol partir. ¿Seria que haguéssem fet cap descuit?

Tots es mariners digueren que no, fins que es Patró se pega un toc an es front, dient:

—No aneu a cercar pus! Som jo que he fet es descuit! No he pensat en s'encàrrec de Na Catalineta!

Aquí bota de sa barca; i ja s'espitxa an es *Murterar del Rei de França*, que era un jardí grandíós, de mil castes de plantes i de flors, però que lo que hi havia més eren murteres, sobre tot una davant ses casetes des jardí, que valia uis per mirar.

Aqueixes claricies donaren d'aquell *Murterar* an es Patró; però no li pogueren donar entenenat a on era tal *Murterar*, i per això cuidà caure mort cercant-lo i cerca qui cerca de la Xeca a la Meca.

Com feia set dies que cercava, li vé sa nit demunt, i ja no sabia per on prendre.

Veu un llumaneret blau, i s'exclama:

—¡Un llumaneret blau! ¡Ja hi arribarem si a Deu plau!

S'hi acosta s'hi acosta i fonc una grandiosa tanca de paret ben alta.

Toc! toc! a sa porta que hi destrià amb sa mica de claror que feia encara.

Surten tres criats, les demana posada per aquella santa nit, li obrin sense hadar boca, el menen a ses casetes des jardí, li fan senya de que entr, el menen dins es menjador, li duen un bon sopar, pero sempre boca closa tots, llavò el menen dins una cambra ben parada de tot, que no hi mancava un amèn, el deixen allà, dins, s'ajeu a un llit que hi havia de set matalassos, acluca ets uis, i fins lo endemà dematí, que veu claror; s'aixeca guaita per una finestra, i se veu dins un grandíós jardí, tal com li havien dit que era es *Murterar del Rei de França*.

Allò que li cridà més s'atenció, fonc sa murtera de davant ses casetes, tota florida i que ses branques brondaven per davant sa finestra per on ell guaitava.

Bo és de veure que an es Patró tot d'una li vengué s'idea de cuir un brot de *murta florida* d'aquella bona de murtera que n'estava tota vestida.

E-hi allarga sa mà per cuir es bro-

tet; i, encara no el tengué dins sa mà, com surt tot remolest un drac de sa rabassa de sa murtera, tot cridant:

—¿I ara qui'm toca això?

Es Patró tot retgirat diu:

—Som jo que he cuït aqueix brot que me comanà una fiona que tenc, que nom Caralineta, que n'hi dugués un.

—Res, diu es drac, aquesta't val. Si no fos per aquesta fia teua, aquí mateix amb un brúfol t'engolia!

Es Patró romangué sense paraula, i es drac llavò li diu:

—Res, dul-te'n an aquest brot! Però mira! Si dins un mes no m'has menada Na Catalineta, sabràs jo que som.

—Com som homo que la't menaré! diu es Patró.

Aquell drac li feia una feredat que no era de dir, i assetuaixí li descompareix.

Aquí es Patró surt de sa cambra, troba es tres criats que li fan una grandiosa capada, però tots ben boca closa, li fan ensigne d'anar cap an es menjador i de que s'assega a sa taula, s'hi asseu, li treuen una truita d'ous amb sobrassada, la s'empassola i ben bona que la trobà, i ja's despedeix d'aquells criats, fent los també una grandiosa capada i sense badar boca, perquè va veure que dins aquelles casetes negú en badava més que es drac si li tocaven sa murtera florida.

Arriba a sa barca, es mariners feren un bon alè perquè sa seua por era que no hagués feta mala fi, i dona orde de partir, es mariners fan sa maniobra, i sa barca de d'allà cap a Mallorca!

E-hi arriba en salvament, i s'entrega a ca-seua amb s'aspi i es fusè d'or per Na Bet, sa filoeta i ses debanadores d'or per Na Paula, i es brot de murta florida des Murterar del Rei de França per Na Catalineta.

I aquelles tres alletes totes gojoses com veren dins ses seues mans aquelles coses tan garrides i purificades, que valien uis per mirar.

Però es Patró al punt se posa trist i trist, i negú li poria fer dir que tenia.

Era que, com veia que havia d'entregar Na Catalineta an es drac des Murterar del Rei de França, es seu cor se tancava i se creia batre es peus.

Quant ja només faltaven per cumplir se es mes, es dies precisos per poder arribar an aquell bo de Murterar, se revest de coratge, agafa Na Catalineta i tot plorant li diu lo que passa.

—Jesús, mon pare! diu ella. Ni per això ni per altre tant vui que ploreu! ¿Me prometéu an es drac? Vaja per ben promesa; menau m'hi, i morta!

Fa sa trosselleta, posant-s'hi tot allò més necessari, i ja és partida amb son pare cap an es Murterar del Rei de França.

¿Que me'n direu? Ell e-hi arribaren es mateix dia que feia es mes d'ell esser hi estat i feta sa promesa.

Es Murterar estava tancat, i es Patró toc! toc! a ses portes.

Ses portes s'obrin, les obrin aquells tres mateixos criats de s'altra vegada: fan senya de que pass Na Catalineta, però no son pare, que se despedeix d'ella tot plorant; aquelles portes se tanquen, i es pobre Patró se'n hagué de tornar de buit cap a Mallorca, amb un coret com una llantia.

Ara a Na Catalineta si que tot li deia en popa.

Aquells tres criats li descomparegueren com varen haver tancades ses portes, i en canvi li surten set ombres, que ja no la deixaren mai, sempre que les havia de mester, i la servien com sa primera reina, dins sa cambra, dins es menjador, per dins es jardí. Sempre que havia mester res, sempre que volia una cosa o altra, zas! ja tenia ses set ombres que li presentaven allò, que li n'lestien allò. S'aixecava a s'hora que volia, se colgava com li venia bé, la menaven an es menjador p'es berenar, dinar i sopar,

li treien uns aguats que ets àngels e-hi cantaven de saborosos que eren.

I lo bo era que a sa taula només posaven plat per ella i llavò un ribellet d'or. I, encara ella no s'era asseguda en taula, com tac! compareixia es drac i zas! zas! bones bossinades dins es ribellet d'or, ple des mateix recapte que donaven a Na Catalineta.

I no cregueu que fos cap drac baldrumèr ni esburbat ni brossenc ni malmbrós ni gens grosser, sino lo més remirat, atent, comportivol, ben criat, net, que mai, en menjar, duia barballe-res ni tacava ses estovaies, ni feia cap raig ni cap taqueta dalt sa taula ni p'en-terra. Fins i tot se torcava es morros amb so torca-boques, que sempre el tenia net com unes flors.

I llavò que feia un mirar tan amorós, que robava es cor; i s'arrambava per Na Catalineta, que li passava sa mà p'es cap i p'es coll i per s'esquena i per sa coa, i allà haurieu vist un animal satisfet i gojós i xalant a les totes.

I Na Catalineta se'n anava a passetjar amb ell per dins es jardí d'un cap a s'altre, i se returaven ara aquí, suara allà, i es drac mai llevava sa vista de dalt Na Catalineta, que arribà que l'estimava una cosa de no dir; i no s'ho sabia explicar ella com un drac poria fer totes aquelles coses ni com li havia ella posada tanta d'estimació.

Lo que Na Catalineta no se poria treure des cap era s'idea que, com més anava, més endins li entrava, de que aquell drac no era un drac com ets altres, que no era just un drac, sino qualque encantament. Per això ella el tractava tant bé, se feia tant amb ell, perquè considerava que no s'hi havia de campar malament.

I així se passava Na Catalineta es dies, ses setmanes, es mesos i ets anys dins es Murterar del Rei de França xalesta i trempada com uns orgues, sense res de mal-sofridura, nitèdat ni corcor, sense cap mal de cap ni entrevers.

Un altre dia, si Deu ho vol i som vius, ja veurem com acabà això de Na Catalineta i es Drac des Murterar del Rei de França.

JORDI DES RECÓ.

Noticies de sa guerra

Arribades dia 8

—Es Consei Federal Suis s'ocupà de ses protestes que ses Potencies aliades li han remeses contra ses deportacions de belgues a Alemanya i les someté a s'Assamblea General que ja n'estudiava 74 de protestes des Govers bel-ligerants; i s'acordà que no pertoca an es neutrals fer de jutges des bel-ligerants, i més no tenint totes ses claricies necesaries per jutjar.

—Segueix envitricollada sa questió des Govern anglés. Mr. George no n'ha sabut treure agüier, no ha pogut engarbullar es Ministeri que el Rei li havia comanat, i diuen que se'n na encarregat es Cap des partit Conservador, Mr. Bonar Law. ¡Ja hu veurem que serà en esser cuït! Trobam que no és cap bona senya això de no poder-se formar un Govern a Inglaterra.

—S'ofensiva franco-inglesa an el Somme, Aisne i Verdun segueix empantanada, sense ventatge de cap banda. ¡Ja n'hi haurà d'haver de croixits de camella per treure ets alemanys de França! En seràn tan mals de treure com ets inglesos.

—No cregueu que ets alemanys, austriacs, búlgars i turcs en tenguen prou d'haver pres Bukarest; segueixen envant cap a Rússia encalsant es qui buiden.

—A París sa caiguda de Bukarest en mans d'ets Imperis Centrals ha causat impressió, per més que es periòdics tracten de dissimular i de tapar s'im-

portancia i transcendencia d'aqueixa caiguda. En Gustan Hervé dalt *La Victoire* diu que no hi ha que fer-se ilusions: sa situació de Rumania va fente-se desesperada i fa venir a la memoria sa sort de Servia i Montenegro. Diu N'Hervé que de s'ajuda de Rússia a Rumania negú en sab paraula.

—A Inglaterra es Ministre de Comerç ha passat per orde que a fondes ni restaurants ni hostals no donin per dinar a negú més de tres plats o aguats, i es mateix Ministre prepara un altre decret per privar sa carn al gúns dies cada setmana. Però ¿i no se són esgargamellats ets aliats jurant i perjurant que es submarins no capturaven en res ni per res es tràfec marítim d'Inglaterra?

—Ses Potencies aliades han bloquejats es ports de Grecia, això és, no hi deixen entrar res, i diuen que faràn això fins i tant que Grecia les haja donada una satisfacció per lo des reservistes grecs.

—An es nord d'Inglaterra hi ha haguda una explosió a una fàbrica de municions, resultant 26 dones mortes i 32 de ferides. ¡Pobretes!

—A St. Petersburg, també a una fàbrica de municions, hi ha haguda igualment una explosió, i diuen que hi han resultat centenars de víctimes.

—Es diari anglés *Daily Mail* diu que casi tota sa població civil de Bukarest en fogí i que es funcionaris des Govern fa més d'una setmana que s'espiixaren a Jassy, a sa partió de Rússia.

—Diuen d'Hollandia que dia 6 hora baixa ses tropes bavareses ja entraren a Bukarest i hi feren deu mil presoners.

Arribades dia 9

—El Rei d'Inglaterra troba que 23 Ministres són massa i que ja n'hi haurà prou amb cinc. Així hu vol posar ara que s'ha de formar Ministeri nou.

—A Atenes duen es venizelistes molt en vençó, considerant los traidors a la Patria. Noltros trobam que hu són.

—Inglaterra ha manat que tots es seus navills mercants vagin armats. Cadascú a ca seua sab quin pa l'assacia.

—Es rumans buiden de Valaquia. Suposam que no és perquè los vaja bé.

—D'Hollandia arriben noves de que ets alemanys dins es janer han d'augmentar molt sa guerra submarina. Això ja és allò que diuen: A qui no vol brou, set escudelles.—Sembla que Alemanya hu ha fet a sebre a ses nacions neutrals, oferint los ventatges si elles n'hi donen a ella.

—Arriben noves més espinzellades de sa caiguda de Bukarest en mans d'ets austre-alemanys. Dia 5 (dimars) es Capità d'Estat Major Lougue se presenta a Bukarest come parlamentari amb una carta des General Mackensen, demanant que li entregassen la ciutat, fent avinent que, si no li contestaven dins 24 hores, rompria es foc contra la Ciutat. Es rumans agafen En Lougue, l'acluquen amb un mocador i el se'n duen a Bukarest, i lo endemà el tornen an En Mackensen amb sa reposta de que es Caporal des rumans no volia admetre sa carta perquè Bukarest no era plassa forta, sino ciutat uberta per lo quant no hi havia forts armats ni forses per defensar los. Ets austro-alemanys feren sa seua via i dia 6 entraren dins la Ciutat, fent-la seua, i no hi trobaren exercit ni res de resistencia, sino que los reberen es bukarestins amb paumes d'or, repartint ramells de flors an es soldats. Se veu que aqueis bukarestins van uis expol-sats i que hu entenen per una pipa. I ¿que fa En Mackensen? S'espiixa an el Palau Reial i allà li posen dins ses mans un grandió ramell perquè justament aquell dia feia ets anys, que ja en té més de xeixanta. Ara figurau alemanys, austriacs, búlgars i turcs si

deuen tirar es capell a l'aire de goig i gaubansa. Ell ja no le hi tirarán més joves mai!

—Sembla que Grecia ha acabada sa paciencia de tot i que declararà sa guerra an ets aliats, perquè tammateix aqueis ja la hi fan de sa manera més incalificable. Sa conducta d'ets aliats amb Grecia no té nom de lletja que és.

—Ja està anomenat es Consei de Govern des novell Reine de Polonia. Aquest Consei ha de engarbullar ses institucions militars, polítiques, judicials, administratives i policiaques, fer una relació des perjudicis ocasionats de sa guerra i reorganisar sa vida econòmica de Polonia. Formen aqueix Consei deu Membres de sa regió que ocupen ets alemanys i altres deu de sa que ocupen ets austriacs; s'idioma oficial des de Consei és el polac.

—Venen noves de París de que es Govern tracta de rellevar es Generalíssim Jofre. No creim que això siga cap bona senya per França.

—Es presoners que ets Imperis Centrals han fets a Rumania des que ella va entrar en guerra, són 121. 459. Ah idò? Pobres rumans! Si que se senyaren amb sa mà esquerra es dia que volgueren entrar en guerra. Ja les hauria conven-gut més tenir tots una terciàna d'aquelles més somerines, i així no haurien donada aquella passa, que los ha resultat tan fatal i tan fatal. Ses per-dues des rumans, d'homos només, son devers 300.000.

—No saben per on para s'acorassat francès *Suffren*; se'n anà de Loryent dia 20 de novembre i no n'han sabudes noves pus. Creuen que haurà fet ui. Duia 38 oficials i 709 soldats de marina.

—Bukarest no cregueu que siga cap ciutadeta; hi ha més de quatre centes mil ànimes, i no són totes d'una mateixa nissaga, sino que hi ha, ademés des rumans, servis, albanesos, búlgars, tàrtars, russos, magiars, israelites armenis, grecs i llavò una partida de colonies estrangeres nombroses, amb sa particularitat de que cada boldró nacional se dedica a oficis determinats; així, per exemple, tots es cotxers de Bukarest són russos. Fa cinquanta anys justs que Bukarest és sa capital de Rumania. Defensaven Bukarest desset forts formidables, que no han servit de res per aturar En Mackensen, que, d'altre vent, no cregueu que sia gaire bo d'aturar.

—Mr. Lloyd George ha format Ministeri de cinc o sis Ministres només, i el Rei l'ha admés, d'Inglaterra, com se suposa.

Arribades dia 10

—No cregueu que En Mackensen haja posada forqueta a Bukarest, sino que segueix endevant encalsa qui encalsa es rumans i es russos, que reculen a les totes si us plau per forsa. Ets pobres hagueren de buidar tan aviat, que moltíssims no hi foren a temps i ets austre-alemanys los feren presoners. Basta dir que just un des cossos d'exèrcit d'En Mackensen en prengué deu mil de rumans, d'un ventai. S'exèrcit rumà del riu Alt s'hagué de retre tot i entregar-se: vuit mil homos i 26 canons.

—Es diaris russos diuen que sa derrota des rumans se deu a sa falta d'intel·ligencia entre s'Estat Major rumà i es rus. Això ara es bo de veure que es russos tiren tota sa culpa demunt es rumans perquè han perdut. Sa culpa es molt lletja i negú la vol. ¡Pobres rumans!

—*Le Temps* de París, referint-se a s'atac des submarins an es port de Funchal (Iles de Madeira), diu que se veu que es submarins alemanys cobren més forsa de cada dia, i com més anirà, més maig faràn. Ja són unes bones comandacions això p'ets aliats.

—Es diaris inglesos fan gros escandaí d'una cucúia que es servis han

presa an es búlgars devers Monastir, a on aglapirenins i tot cent fusells. ¡Ja és una bona tibada així mateix cent fusells!

—A França no tenen noves ni de s'acorassat Suffren ni d'un altre de segona classe que duia 700 tripulants; se considera que se són perduts.

—Telegrafien de Ginebra (Suïssa) que han comensada a Polònia sa recluta voluntaria per s'exèrcit nacional i que dona bons resultats.

—Es diaris de Noruega parlen de sa caiguda de Bukarest en mans d'En Mackensen, i la consideren una mala pedrada a s'òs de sa cama d'ets aliats. Es diari *Af Tonbladet* diu que Rumania entrà a sa guerra amb poca llealtat i no pot donar la culpa a negú des seu desastre. Un altre diari, *Morgenbladet* diu que ses Potències aliades abandonen Rumania així com abandonaren Servia i Montenegro.

—Es diaris italians se mostren ben poc favorables an En Venizelos. *Il Corriere della Sera* diu que eren es diaris francesos que deien que tot Grecia anava derrera En Venizelos, lo que ha resultat una solemne mentida. *Il Papolo d'Italia* aconsella an es Govern italià que vaja amb seny de bistia véia en tot quant se referesca an En Venizelos, sino vol fer fetxada.

—Es mateix *Papolo d'Italia* diu que, per més que ja se veia que Bukarest cauria en mans d'En Mackensen, no deixa d'esser un mal socaire perquè ja és sa quarta capital d'Estat que ets Imperis Centrals conquisten (sa de Bèlgica, sa de Servia, sa de Montenegro i sa de Rumania). Ara, diu es diari italià, se toquen ses conseqüències de ses errades que ha comeses s'Alta Direcció de ses Potències aliades.

—Es Ministeri anglès que Mr. Lloyd George ha engarbullat se compon de: *President*, Lloyd George; *Exterior*, Balfour; *Hisenda*, Bonar Law; *Guerra*, Darbey; *Marina*, Carson. Just aqueis Ministres hi ha d'haver a Inglaterra. Primer n'hi havia 23, i ara just cinc. *Ells e'hu entenen!* va dir En Moll. Deu fassa que los vaja bé an aqueis Ministres novells.—En Bonar Law i En Carson són es dos contraris més grossos de sa *Home-Rule* (Autonomia) d'Irlanda. Los coneixem de ses coses que deia contra ells aquell periòdic anglès que teniem *The Catholic Times* de Londres per sa guerra que En Bonar Law i En Carson feien contra Irlanda. *The Catholic Times* no se'n treia paraula bona; es aquell periòdic que, com esclatà sa guerra, deixaren d'enviar-lo-mos, això que teniem pagada sa subscripció per tot l'any. Bé reclamarem, però fonec debades; mos feren oreies de consul. Aqueis inglesos, fins i tot es catòlics, tenen ses seues coses!

—Es diari *Berner Bund*, de Suïssa, diu que a s'exèrcit rumà no li queda altre nivell que recular i aplegar-se amb s'exèrcit rus. Tot intent de resistència li serà fatal i ben exposat a un dalt-abaix en tota l'orde.

Arribades dia 11

—Lloyd George vol *movillar* tota sa riquesa d'Inglaterra per fer anar en avant sa guerra i aguantar-la. No està mal pensat Sa contribució sobre es beneficis de sa guerra que han tenguts ets industrials i Companyies ingleses, la pujarà moltet. Se calcularà quins beneficis tengueren Companyies i particulars es tres anys abans de sa guerra, i quins han tengut des que aqueixa esclatà; i tot lo que passi des beneficis des tres anys anteriors a sa guerra, serà per s'Estat. No hu sabem si ets inglesos interessats estaràn conformes! Mos sembla que n'hi haurà d'haver de croixits de camella per dur a la pràctica tal idea de Lloyd George.

—Sembla que s'exèrcit canadienc que lluita a favor d'Inglaterra a França, ha tengudes, des que esclatà sa gue-

rra, 65.000 baixes, això és, 10.000 morts, 5.400 ferits que són morts de ses ferides o d'altre malaltia, i 47.187 ferits o presoners. Ja les costa des pebre així mateix sa guerra an es del Canadà.

—A Inglaterra han pres redòs 250 mil belgues des que esclatà sa guerra, i n'hi ha 36.000 que viuen d'almoina.

—Ets alemanys han feta molta de bretxa a Rumania amb sos automòvils blindats. Com hagueren forsat es freu de Szarik, envestí un d'aqueis automòvils fins a Vabeni, esveïnt tots ets escapotells de rumans que trobava; sorprengué un batalló que anava de camí, i amb ses ametralladores el feu benes. Un altre automòvil d'aqueis feu també una gran destrossa de rumans a Benca i a Balaci, i un altre va fer altre tant a sa via fèrrea de Cesira a Juliasu.

—Sembla que ets austro-alemanys de dia 1 ensà han fets setanta mil presoners a Rumania, li han presos 184 canons i 120 ametralladores.

—Telegrafien de Ginebra que arriben noves de Grecia que ses autoritats afectes an el Rei Constantí, antevizelistes, dominen tot es territori de sa nació, en treure Salònica i lo altre que ses Potències aliades ocupen. I ara anau-vos a fiar de ses notícies aliades, que deien que tothom abandonava el Rei i se'n anaven derrera En Venizelos. Se veu que ets aliats no en paguen patent de ses mentides. Si en pagaven, les sortiria saladet amb tantecom ne diuen.

—Es diari suís *Berner Bund* diu que sa prova de que es poble rumà no ha pres gens d'interés en sa guerra, és que es conraders d'algunes comarques rumanes saberen que hi havia guerra quant les varen comparèixer ses tropes alemanyes per ocupar ses terres d'ells.

—Es diari italià *La Tribuna* diu que ets aliats a Salònica tenen molta de por de que es grecs no los ataquen de flanc, això és, de costat. s'hora manco pensada, s'entèn, s'exèrcit grec concentrat a Tesalia. I *Il Corriere della Sera*, també italià, diu que es Govern d'En Venizelos no l'ha reconegut cap Govern, ni ets aliats, i que ets Imperis Centrals no en tenen cap mal de cap. Per lo mateix es Govern d'En Venizelos es una farsa, una miloca, una bubota per fer por an ets aucells... beneits. Vaja! s'ès lluit En Venizelos!

—Es submarí mercant *Deutschland* que partí de Nort-Amèrica setmanes enrera, ja és arribat a Alemanya, carregat de bones marques que valen un capital. Ah idò? que feis uiots, Srs. Aliats! Tants en fassau!

—En Mackensen segueix avensant més enllà de Bukarest i es búlgars fan lo mateix devers la Dubrudja; sembla que han passat es Danubi i se'n van ben aixarmats de d'allà encalsant rumans.

Arribades dia 12

Ets ambaixadors de ses Potències aliades han buidat d'Atenes.

—Es Govern novell d'Inglaterra vol *movillar* sa població civil de 17 anys fins a 60 per veure si consegueix sa victòria. Vaja! vol fer es Govern anglès lo que fa Alemanya. Inglesos i francesos no paren de tractar de sevatges i de barbatxos ets alemanys, però llavò fan tot quan saben per imitar-los.

—Sa gent de Montenegro estàn ben contents d'esser d'Austria perquè troben que s'hi campen bé. Es Bisbes d'aquell reinat se'n eren anats per lo de sa guerra, pero ara es Govern a austriac los ha cridats ¡Nada! ja hi seràn. ¡Beníssim!

—Es diaris austriacs fan grans alabanses del Rei d'Espanya N'Anfós XIII per lo bé que se porta en tot lo de sa guerra i per que assistí an es funeral en sufragi de l'Emperador Francesc Josep que feren a Madrid.

—Telegrafien d'Holanda que, des que esclatà sa guerra, ets aliats han perduts 192 bucs de guerra, que sumen 744.000 tonellades, i d'aqueis n'hi havia 123 d'inglesos, que sumaven 563.000 tonellades. Entre aqueis no se contenes bucs mercants que habilitaren per creuers auxiliars, molts dels quals també ha fet ui.

—Es diaris italians publiquen noves vengudes d'Atenes, segons les quals es reservistes grecs dia 1 i 2 del corrent conseguiren una verdadera victòria contra ets aliats, que los fan tantes de guitzeries, no aguantadores. Sembla que resultaren 19 morts i 50 ferits des francesos, i 8 morts i 40 ferits d'ets inglesos.—Ses Autoritats del Rei Constantí regoneguraren ses cases des venizelistes principals, i hi trobaren 30.000 fusells, trets des depòsits de s'exèrcit i que és de suposar que los havien posades ses mans demunt per enviar los a ses tropes d'En Venizelos.

—Es vapor anglès *Caledonia* aglapí un submarí alemany i el volia tirar a fons, però es submarí li encivella bomba, i el tirà a fons a ell. Ah idò? ¡Anau-los a tocar es pontet an es submarins alemanys!

Arribades dia 13

Es Govern alemany contesta an es d'ets Estats Units que, si s'en du obrers belgues a fer feina a Alemanya, és per que no passin fam ells i ses families d'ells a Bèlgica, a on avui no tenen feina causa Inglaterra que no deixa passar primeres materies per ses fabriques belgues i així aquestes no poren fer res, motivant sa vaga forrosa de un milió i docents mil obrers. Ses deportacions d'aqueis a Alemanya no tenen altre objecte que proporcionar-los medis per mantenir-se ells i ses seues families. Recorda Alemanya que quant Rússia se'n dugué de la Prussia oriental dones al·lots i veis, cap país neutral en protestà, ni ets Estats Units.

—Dins es Congrès de Diputats francesos hi ha tornat haver un grandios escàndol perquè s'hi alsà un diputat, un tal Roux Costadan, i digué que, en vista des resultats obtinguts en sa guerra, no pertocava votar ni un homo pus ni un centim pus (això motiva un renou ferest); digué que és periòdics estàn amordassats per la censura, que no los deixen dir res de moltes d'infamies que s'haurien de sebre, que no los deixen dir lo que passa en sa guerra (un altre escàndol ferest des Diputats; amenasses an En Roux Costadan de part de molts de Diputats, oferiment de treure'l defora a coses); digué que ses ofensives de s'exèrcit francès són estades altres tants de fracassos (aquí esclaten mil crits, i tracten en Roux de canalla); digué que França ha fet tot quant a pogut i que Inglaterra no ha fet res (grans protestes; alguns diputats proven de defensar En Roux, i hu deixen anar perquè no hi ha qui s'hi entenga de crits i renou).

—S'exèrcit d'En Mackensen ha feta una altra tibada grossa de rumans: devers deu mil n'ha presos i una gran partida de canons.

Arribades dia 14

—Casi tots es diaris inglesos rebutgen sa pau que ofereix Alemanya.

—Es diari nort-americà *New York Herald* publica un telegrama d'Atenes que diu que ses Potències aliades presenten una Nota a Grecia exigint que *desmovilli* totes ses seues tropes, que torn donar intervenció a ses Potències aliades an es telegraf, telèfó, correu i ferro-carrils de Grecia i que amollin es venizelistes presos. Lo més curt seria demanar que Grecia s'entregui tota a ses Potències aliades, i així acabarien ses raons, ¡E-hu son demanadors aqueis aliats!

—Se considera duptós que França

volga fer ses paus ara. Es poble ja hu voldria; però es polítics, es grossos és duptós que vagen de res.

—En ets Estats Units no creuen que es Govern aliats acceptin sa proposta de pau que fa Alemanya.

—Telegrafien de Rússia que, de dos mil estudiants servis de l'Universitat de Belgrado que entraren a s'exèrcit, se'n son morts a sa guerra mil docents.

—De Roma telegrafien que grecs i aliats han romput es foc devers Catherine.

—An En Jofre l'han tret de Caporal de sa Direcció de sa guerra i l'han fet *Assessor tècnic* de sa Junta que ha de comandar de tot es ram de guerra. *Assessor* vé a esser *Conseier*. Han fet Major de tots ets exèrcits de França es General Sarraill que comandava a Salònica. Veurem si farà més bretxa devers França.

—Es Govern anglès i es francès han dit que no admeten sa proposta de pau que los fa Alemanya, i que volen lluitar fins a conseguir sa victòria definitiva.

Notícies de Manacor

S'altra setmana se calà foc a sa fàbrica de serrar i moldre d'En Sunyer. Es foc comensà an es departament de calderes, pero aviat li hagueren taiades ses cames. Se cremaren un centenar de quintars de llenya amagatzemada per sa forn i una cinquantena de quintars de llenya d'obrar. Es mal que es foc feu, puja unes setcentes pessetes.

A sa novena de la Puríssima hi anava molta de gent, lo mateix que a ses Coranta-Hores; es predicadors tocaren molt bons ipuuts; s'Ajuntament hi assistí presidint el Sr. Bal·le, D. Francesc Gomila.

Han acabat d'enratjolar es bras de creuer del *St. Cristo*. Deu fassa que prest hi vagem tota la resta.

Sa notícia de que Alemanya i ses altres Potències que van amb ella, han oferida sa pau an ets aliats, ha causada gran alegria, i sa gent no parla d'altra cosa.

Aquest any ses aigos són primes i foris. Després de quatre gelades somerines i dos dies de vent desastrós, dimecres dematí s'enignilà i just feu un poc de brusca. Ja hu val amb aquest no voler ploure!

A l'esglesia de St. Vicens Ferrer hi ha d'haver festa grossa aqueis dies, perquè dia 22 farà set cents anys que el Papa confirmà l'Orde Dominicana.—Dia 22. Comensarà un Triduu. A les vuit Missa cantada dels congregants de la Milícia Angélica. A les dues repicada de campanes i posaràn banderes per ses cases es qui li tenguen devoció. Pass-doble de la banda dels Al·lots Guaites p'es carrers veinats des Convent. A les 6 i 1/2 Rosari, sermó i exercici devot: beneiràn sa campana de s'esglesia de *puig de s'Ermita*. Es sermons des Triduu los farà el P. Caldentey. A les 8 Retreta dels Al·lots Guaites amb sa banda i llieternetes de colors; després coets, *globos* i música. **Dia 23.** Ofici el dematí i sermó, exercici i música el vespre. **Dia 24.** A les 7 i 1/2 Missa de Comunió General, i el P. Riera farà es *fervorins*. A les 9 i 1/2 Tercia cantada, Ofici i sermó. A la 1 i 1/2 gran processó fins a sa cucua des *puig de s'Ermita* per dur-hi la Mare de Deu del Roser, del sigle XV. Hi aniràn ses dues músiques de Manacor. Allà dalt beneiràn sa capella provisional que hi han feta Els Rts. Pares Dominics conviden tot Manacor a pendre part en totes aquestes festes. El P. Montoto predicarà dalt *s'Ermita*. El vespre gran Retreta amb ses dues músiques per dins la vila: amollaràn *globos*, coets, castells de focs artificials devant es *Convent*. El Papa concedeix indulgència plenaria an es qui prenguen part en aqueix Triduu. A les deu comensaràn ses Matines de Nadal, i a mitja nit Sibil·la i *Missa des Gall*.—Sa Novena des Naixement comensà ahir, predicant hi tres sermons el P. Casulleres, tres el P. Montoto i tres el P. Redal.—A ses Coranta-Hores de Nadal predicarà el P. Robert.